

Oile

Gheorghe Asachi

Eu nu știu di ce acuma, ca în timpul cel trecut,
Alte vite chiar ca omul nu au dar de limbuție?
Căci în epoca străveche, cum făcutu-ni-au știut
Esop, Lafonten în Franța și nu-s Cine-n Românie[1]
Zburătoare, târâtoare și cvadrupele animale
Discutau politici chestii prin camere și tribunale.

Pe atuncea de oi turme cu ai lor berbeci și miei
Alegeau acele câmpuri unde ierbele-s mai bune,
Rumegau trifoi și cimbru pe podișuri și prin văi,
Fără a fi privigheate de păstori pe la pășune,
Nici de zer și d-a lor lapte n-au fost vasele umplute
Nici de lână dispoiete sau la măcelari vândute.

Îns-acea independență și dorita liberta
Către care ș-oaia aspiră au avut defecte grele,
Cum în viața sa putut-au fiecare observa
C-orice stare au meserie nu-i scutită de-a ei rele,
Noi vedem pe toată ziua pentr-a omului păcate
Că cu binele și rele deseori sunt îmbinate.

C-atunci când lănoasa turmă păștea-n pace, deseori,
Îndemnat de foamea cruntă, stând la pândă în pădure,
Nempacat nimic, chir lupul, ce e-al oilor fior,
După instinctul ce natura dădu cestor creaturi,
Negăsind o rezistență de pe câmp, au chiar din stână,
Sugruma și înghițea oaia cu ciolane și cu lână.

Cunoscută-i astă soartă ce domnează pre pământ,
La ea oamenii și toate animale-s osândite,
Acel mic să face prada celor ce puternici sânt,
Precum cel mai mănunt pește de cel mare să înghite
Ș-operația asta-n lume tot asemenea s-a face,
Dacă cel ce au urzit-o în alt fel n-o va preface.

Dar precum în toate zile nimeni nu s-a îndoi
Că abuzuri învechite și deprinderile rele,
De ar fi nepedepsite, într-atâta ar spori,
Încât nu numai de lână, ce ni-ar despoia de piele;
Când asemenea sisteme pe la oameni aplicate,
Între ii ar stârpi o parte pe cealaltă jumătate.

Așa deci, precum ceruse interesul general

A lua-se fără preget o energică măsură
Contra răului lățire, ce la toți ar fi fatal,
Dizvălindu-se o chestie de asemenea natură,
Au voit să se consulte în obșteasca Adunare
În ce mod să se ferească de acel pericol mare.

A să ști se mai cuvine că în secolul antic
Societatea primitivă ce au fost încă sălbatică
De guvern avea o formă, precum cronografii zic,
Parte aristocratică, iar parte democratică,
Și-n congres când chema legea, neputând toți merge deci,
Trimiteau din sânul turmei deputați pe-ai lor berbeci.

Doară nu c-ar fi berbecii de natură alt popor,
Căci și ei ca și confrății născuți fură tot din oaie,
Dar mărimea și puterea, respectul și mare onor
Ce avea în Zodiacul prezentatul a lui Gioae
Pe berbeci considerat-au ale turmei scutitori,
Venerat-au și-așcultat-au ca părinți și senatori.

Încât oile adunate în colegi electoral,
În complet, toți mandatarii c-o foarte majoritate
Au ales berbeci puternici prezidenți la tribunal,
A comunei cvadrupele legiuit reprezentate,
Având fiecare instrucții și-un imperativ mandat,
De care să nu s-abată pe a lor coarne au jurat.

Așadar la o poiană într-o zi s-au adunat
Din cătunurile țării deputați de toate trepte,
Și-n secrete comitaturi și-n complet au debutat
Diferite combinații și proiecte înțelepte;
Dar în cursul a discuției, ca în toată adunare,
Bune vorbe s-auziră, dar și toante desoare

Propuneau unii cu-energie pe-acei lupi a-i înfrâna
Prin canale-n jur săpate c-o puternică tărie,
Alții propuneau îndată turmele a le muta
Între râpi, stânci și corhane unde lupii să nu vie;
Progetau însă și alții în jur curse să întindă
Și pe lupii ca pe șoareci chiar de vii pe toți să-i prindă.

În cea criză națională ajutori unii au cerut
De l-acei ce între sine au simpatie animală,
Aleaște cereau alții cu condiție de tribut,
Pentru care ca să aibă la nevoie sprijineală,
Încât lupii cei mai ageri, deși plini de răutate,
Nu ar cuteza să calce încheiatele tratate.

În acel minut mult critic un măreț berbec și gras,
Cărui frunte coronară două coarne maiestose,
Întâi membru al Adunării au venit cu mândru pas
La care cu umilire toți cerbicea o plecase,
Căci ca ist-alt nu fusese între toate turme în lume,
Pentru care Mintios-Kornul i s-au dat gloriosul nume.

El în limbă academă au zis: Zelul patriotic
Laud mult, dar văd că este aist caz cam climateric,
Rostul vostru mi se pare că de tot este exotic,
Și proiectul patriotic eu îl judec prea himeric;
Sigur sunt că-n aplicare el de tot e problematic
Și nicicum cu starea d-astăzi de foloase în izul practic.

Drept aceea, ascultați-mă! Eu expune-voi acum
Alt proiect, pre care-l rumeg nu în gât ce-n capul meu,
Cum că el să se adopte nu mă îndoiesc nicicum.
Parlamentul fără crieri ni conduce foarte rău,
Că de nu să adopta-s-a un sistem mult mai politic
Am putea ca să ajungem la un caz încă mai critic.

Între mii ființe-n lume eu cunosc un animal
Ce atâta spirit are și mijloace diferite
Că întrece a noastră gintă în putere și-n moral
Și de el să-ntitulează împărat celor urzite,
Încât nu ni-a fi rușine la atâtea virtuți bune
Pentru a noastră mântuire chiar cerbicea a-i supune.

Animal-acel e omul, ori pe unde ochii-ntorc
Nu văd alt mai bun; pe dânsul l-au ales prin toate forme
Boul, asinul și calul, și chiar filantropul porc,
Care sub a sa protecție roade, grohăiește, doarme;
Dupre cum a lui strămoșii petrecut-au pân-azi bine,
Totdeauna exemple antice a urma ni se cuvine.

Un om vrednic șede aice nu departe de la noi,
Mare amic de cvadrupede, ce-i iubește ca un frate;
Are turme, herghelie, animale de tot soi,
Livezi, câmpuri și pădure, cinci odăi și patru sate;
Pentru cazul nostru, credeți, pe el soarte ni-l trimete;
Să ne folosim de dânsul până n-a fi de el tăiate.

Dar condiții reciproce, tot câte un paragraf,
Lămurit să se înscrie pe hârtie timbruită,
Să se publice prin foaie, nu cumva vrun plastograf
Documentul, șarta noastră, să-l prefacă pentru o mită,
Și condiția aceasta de n-a fi drept observată,
De părțit ambe să rămâne chiar de sine răsuflată.

Blânde oile atuncea l-acel plan s-au conformat,
Consultând în plebiscitul[2] prin voturile comune,
Mic și mare, surd și mutul, liber toți au declarat
Din cea zi fără de preget omului a se supune
Ș-a-ntroduce pentru vite liberale parlamente
Spre a dezbate interesul prin solide argumente.

După ce să lămuriră toate articole-n congres,
Se decise diplomatic un ministru a trimete,
Pentru care, ca cel ager, Korn-Mintosul s-au ales
De a supune cazul public conferenței secrete.
Datu-i-s-au vulpea veche secretar și consiliere
Și un corb pentru depeșe ca să fie curiere.
(a se urma)